

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond.

(1:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1941, föreslagit riksdagen att såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1941/42 anvisa ett flertal reservationsanslag för anordnande av byggnadsarbeten för försvarsväsendets räkning.

Departementschefen har till en början anfört följande.

Inledningsvis torde få framhållas, att jag i vissa fall ansett mig böra beräkna anslagen under kapitalbudgeten till något högre belopp än som upptagits i vederbörande myndigheters medelsframställningar. Anledningen härtill har — såsom ock angivits i varje särskilt fall — varit, att en mera avsevärd prisstegring ägt rum sedan de kostnadsberäkningar som legat till grund för medelsframställningen blivit uppgjorda. Emellertid pågår för närvarande med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 1 augusti 1940 en särskild sakkunnigutredning angående erforderliga åtgärder för förenkling och standardisering av nybyggnader för försvarsväsendets räkning (1940 års militära byggnadsutredning). Vissa av de här avsedda kostnadsberäkningarna — avseende nybyggnadsföretag — avses skola i besparingssyfte granskas av nämnda utredning. Det är min förhoppning, att det härvid i åtskilliga fall skall visa sig möjligt att genom förenkling av byggnadsstandarden i icke ringa mån nedbringa de belopp, varmed jag för närvarande varit nödsakad uppräknat anslagen i fråga.

Departementschefen har, såsom ovan framgår, uttalat, att vissa av de här avsedda kostnadsberäkningarna — avseende nybyggnadsföretag — avsåges skola i besparingssyfte granskas av 1940 års militära byggnadsutredning. Utskottet anser sig med anledning härav böra särskilt understryka vikten av att för samtliga föreslagna byggnader en dylik översyn kommer till stånd och att därvid alla möjligheter beaktas för byggnadskostnadernas nedbringande.

Utskottet.

1:o) **Ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 1, punkt 1,

Bihang till riksdagens protokoll 1941. 6 saml. Nr 36.

sid. 1—3) att till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

På därom av Kungl. Maj:t genom proposition till 1939 års lagtima riksdag gjord hemställan anvisade nämnda riksdag till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet ett anslag å 5,000,000 kronor.

I propositionen nr 79 till 1939 års urtima riksdag förordade departementschefen, att av de ovan anvisade medlen endast 600,000 kronor skulle få tagas i anspråk — till uppförande av nya förrådsbyggnader för Svea artilleriregemente — medan återstående 4,400,000 kronor skulle få disponeras endast i den mån Kungl. Maj:t framdeles prövade sådana förutsättningar vara för handen, som gällde för användning av anslag, upptaget å allmän beredskapsstat. Häremot hade riksdagen ingen erinran att framställa.

1940 års urtima riksdag medgav, att ifrågavarande arbeten finge igångsättas.

Arméförvaltningen har nu hemställt, att till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet för budgetåret 1941/42 måtte anvisas 10,000,000 kronor, vilket belopp av departementschefen tillstyrkts.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

2:o) **Ordnande av Svea livgardes förläggning å Järvafältet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 2, sid. 3 och 4) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

3:o) **Iståndsättningsarbeten å lantförsvarets byggnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, sid. 4), vilket innebär anvisande av återstoden av det för ändamålet beräknade beloppet, 2,000,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Iståndsättningsarbeten å lantförsvarets byggnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

4:o) **Anordnande av centrala ammunitionsförråd m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, sid. 4 och 5), vilket innebär anvisande av återstoden av det för ändamålet beräknade beloppet, 28,500,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anordnande av centrala ammunitionsförråd m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 9,500,000 kronor.

5:o) **Nytt garnisonssjukhus i Skövde.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 5, sid. 5—8) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed anmäles.

6:o) **Kasernbyggnader för trängkåreerna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, sid. 8 och 9) att till kasernbyggnader för trängkåreerna för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor.

Arméförvaltningen har hemställt, att återstående hälft av de för trängens kasernbyggnader beräknade medlen, 2,480,000 kronor, tillika med erforderligt prisstegringsstillägg, eller tillhoppa 1,550,000, måtte anvisas för nästa budgetår. Departementschefen har ansett beloppet kunna minskas till 1,400,000 kronor. För igångsättande av skånska trängkårens kasernbygge har departementschefen under denna punkt beräknat ett ytterligare belopp av 200,000 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Kasernbyggnader för trängkåreerna* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor.

7:o) **Uppvärmningsanläggningar vid Wendes artilleriregemente, Gotlands artillerikår, Svea trängkår, Göta trängkår och Skånska trängkåren samt i Strömsholms slott.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 7, sid. 9 och 10) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppvärmningsanläggningar vid Wendes artilleriregemente, Gotlands artillerikår, Svea trängkår, Göta trängkår och Skånska trängkåren samt i Strömsholms slott* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 640,000 kronor.

8:o) **Nya lokaler för Jämtlands fältjägarregementes intendenturverkstäder.** Renovering av Garnisonshotellet i Karlsborg m. m. Ordnande av vattenförsörjningen vid Västernorrlands regemente och vid Norrlands trängkår. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 8—10, sid. 10—12) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa
a) till *Nya lokaler för Jämtlands fältjägarregementes intendenturverkstäder* ett reservationsanslag av 55,000 kronor;

b) till *Renovering av Garnisonshotellet i Karlsborg m. m.* ett reservationsanslag av 145,000 kronor;

c) till *Ordnanande av vattenförsörjningen vid Västernorrlands regemente och vid Norrlands trängkår* ett reservationsanslag av 210,000 kronor.

9:o) **Inköp av fältskjutningsterräng och anläggning av kulspruteskjutbana för Kronobergs regemente.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, sid. 12—14) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inköp av fältskjutningsterräng och anläggning av kulspruteskjutbana för Kronobergs regemente* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 220,000 kronor.

10:o) **Förvärv av mark för kulspruteskjutbana för garnisonen i Skövde samt anläggning av sådan bana.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, sid. 14—17) att till förvärv av mark för kulspruteskjutbana för garnisonen i Skövde samt anläggning av sådan bana för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 155,000 kronor.

I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1940/41 anmälde arméförvaltningen behovet av en kulspruteskjutbana för garnisonen i Skövde, därvid arméförvaltningen beräknade medelsbehovet för ändamålet till högst 143,000 kronor.

Ifrågavarande framställning upptogs emellertid icke bland anslagsäskandena för innevarande budgetår.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för nästkommande budgetår har arméförvaltningen ånyo anmält ifrågavarande medelsbehov, därvid till anläggning av kulspruteskjutbana upptagits 63,000 kronor samt till markförvärv ett på grund av prisläget till 75,000 kronor höjt belopp.

Sedermera har från arméförvaltningens fortifikationsstyrelse under hand meddelats, att anläggningskostnaderna för skjutbanan med hänsyn till pristegringen och andra omständigheter borde beräknas till 80,000 kronor.

Med hänsyn till vad myndigheterna anfört får, framhåller departementschefen, behovet av en kulspruteskjutbana för garnisonen i Skövde anses vara styrkt. Mot de gjorda kostnadsberäkningarna, sådana de slutligen preciserats, synes departementschefen någon erinran ej kunna framställas. Medelsbehovet bör sålunda beräknas till 75,000 kronor för markförvärvet och 80,000 kronor för anläggningen eller till 155,000 kronor.

Utskottet. Beträffande förvärv av mark för kulspruteskjutbana för garnisonen i Skövde samt anläggning av sådan bana har utskottet under hand inhämtat, att inom kommunalförvaltningen i Skövde framförts förslag om delvis annan lösning av markfrågan. Utskottet, som icke haft tillfälle att taga del av detta förslag,

förutsätter, att Kungl. Maj:t, om anledning därtill kan föreligga, kommer att pröva sålunda eventuellt uppkommande alternativ plan för lösning av förevärande spörsmål inom ramen av det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvärv av mark för kulspruteskjutbana för garnisonen i Skövde samt anläggning av sådan bana* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 155,000 kronor.

11:o) **Anläggning av kulspruteskjutbana för Jämtlands fältjägarregemente.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, sid. 17 och 18) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anläggning av kulspruteskjutbana för Jämtlands fältjägarregemente* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 105,000 kronor.

12:o) **Förvärv av mark för vissa anläggningar i Karlsborg.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, sid. 18) hemställa.

att riksdagen må till *Förvärv av mark för vissa anläggningar i Karlsborg* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 6,200 kronor.

13:o) **Förvärv av övningsterräng för Östgöta luftvärnsregemente. Utvidgning av Norrlands artilleriregementes kasernområde.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 15 och 16, sid. 18—22) hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa
- a) till *Förvärv av övningsterräng för Östgöta luftvärnsregemente* ett reservationsanslag av 12,500 kronor;
  - b) till *Utvidgning av Norrlands artilleriregementes kasernområde* ett reservationsanslag av 230,000 kronor.

14:o) **Brännoljecisterner för flottan.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 22 och 23) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Brännoljecisterner för flottan* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor.

15:o) **Vissa omändrings- och inredningsarbeten vid Karlskrona örlogsvarv. Nya dockportar vid Karlskrona örlogsvarv.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 18 och 19, sid. 23 och 24) hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa
- a) till *Vissa omändrings- och inredningsarbeten vid Karlskrona örlogsvarv* ett reservationsanslag av 142,000 kronor;

b) till *Nya dockportar vid Karlskrona örlogsvarv* ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

16:o) **Modernisering av Stockholms örlogsvarv.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, sid. 24—26) att till modernisering av Stockholms örlogsvarv för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,520,000 kronor.

Kostnaderna för genomförande av en framlagd plan för modernisering av Stockholms örlogsvarv hava beräknats till omkring 5,850,000 kronor. Sedan departementschefen ansett sig icke kunna utan närmare utredning tillstyrka uppförande av en i planen föreslagen förvaringshall för motortorpedbåtar, beräknad till 700,000 kronor, och 1940 års urtima riksdag till modernisering av Stockholms örlogsvarv å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 430,000 kronor ävensom bemyndigat Kungl. Maj:t att för samma ändamål av Stockholms varvs byggnadsfonds under budgetåret 1940/41 tillgängliga medel disponera ett belopp av 2,200,000 kronor, har Kungl. Maj:t nu äskat återstående belopp eller 2,520,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Modernisering av Stockholms örlogsvarv* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,520,000 kronor.

17:o) **Slipar och förvaringshallar för motortorpedbåtar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 26), vilket innebär anvisande av återstoden av det för ändamålet erforderliga beloppet, 3,400,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Slipar och förvaringshallar för motortorpedbåtar m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

18:o) **Vissa byggnadsarbeten vid Gustafsviks örlogsdepå.** Moderniserings- och istandsättningsarbeten inom förutvarande Göta livgardes fästningsbataljons kasern-etablissemang. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 22 och 23, sid. 26 och 27) och under erinran, att 1940 års urtima riksdag för sistnämnda ändamål anvisat 220,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa

a) till *Vissa byggnadsarbeten vid Gustafsviks örlogsdepå* ett reservationsanslag av 97,000 kronor;

b) till *Moderniserings- och istandsättningsarbeten inom förutvarande Göta livgardes fästningsbataljons kasernetablissemment* ett reservationsanslag av 220,000 kronor.

19:o) **Nytt värmeledningssystem i Västra Hästholmsfortet och i Hästökaponiären vid Oscarsvärn. Elektrisk bakugn för kronobageriet i Karlskrona. Vissa arbeten i Hemsö fästning. Elektrifiering av gatubelysningen å Skeppsholmen. Konserveringsarbeten å Nya Älvsborgs f. d. fästning.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 24—28, sid. 28—30) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1941/42 anvisa

a) till *Nytt värmeledningssystem i Västra Hästholmsfortet och i Hästökaponiären vid Oscarsvärn* ett reservationsanslag av 130,000 kronor;

b) till *Elektrisk bakugn för kronobageriet i Karlskrona* ett reservationsanslag av 53,000 kronor;

c) för *Vissa arbeten i Hemsö fästning* ett reservationsanslag av 10,000 kronor;

d) till *Elektrifiering av gatubelysningen å Skeppsholmen* ett reservationsanslag av 55,000 kronor;

e) till *Konserveringsarbeten å Nya Älvsborgs f. d. fästning* ett reservationsanslag av 17,000 kronor.

20:o) **Nytt kasernetablissemment för fjärrspaningsflottilj.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, sid. 30 och 31) att till nytt kasernetablissemment för fjärrspaningsflottilj för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Kostnaderna för ifrågavarande kasernetablissemment hava av departementschefen beräknats till 8,500,000 kronor. 1940 års riksdag anvisade för ändamålet å tilläggsstat I för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor. Det ytterligare erforderliga beloppet, 3,500,000 kronor, har nu av Kungl. Maj:t äskats.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Nytt kasernetablissemment för fjärrspaningsflottilj* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

21:o) **Nytt kasernetablissemment för bombflottilj.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, sid. 31) att till nytt kasernetablissemment för bombflottilj för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 8,320,000 kronor.

Kostnaderna för ifrågavarande kasernetablissemment hava beräknats till sammanlagt 9,300,000 kronor, av vilket belopp 980,000 kronor äskats å tilläggsstat för innevarande budgetår. Det återstående medelsbehovet eller 8,320,000 kronor har nu av Kungl. Maj:t äskats för nästa budgetår.

Utskottet

I sitt utlåtande nr 22 har utskottet tillstyrkt, att den föreslagna nya bombflottiljen påbörjas under nästa budgetår samt att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 980,000 kronor för byggnadsarbetenas igångsättande.

Mot det nu äskade beloppet, utgörande återstoden av de till kasernetablissemmentet erforderliga anslagsmedlen, har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Nytt kasernetablissemment för bombflottilj* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 8,320,000 kronor.

22:o) **Etablissemment för basorganisation.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, sid. 31 och 32) att till etablissemment för basorganisation för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 4,200,000 kronor.

Kostnaderna för etablissemmenten i fråga hava för närvarande ansetts kunna beräknas till sammanlagt 6,200,000 kronor, av vilket belopp 2,000,000 äskats å tilläggsstat för innevarande budgetår. Det återstående medelsbehovet eller 4,200,000 kronor har nu av Kungl. Maj:t äskats för nästa budgetår.

Utskottet.

I sitt utlåtande nr 22 har utskottet tillstyrkt, att den föreslagna basorganisationen uppsattes samt att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 2,000,000 kronor för byggnadsarbetenas påbörjande.

Mot den nu äskade medelsanvisningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Etablissemment för basorganisation* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 4,200,000 kronor.

23:o) **Installationsarbeten i vissa flygvapnets byggnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, sid. 32—35) att till installationsarbeten i vissa flygvapnets byggnader för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,077,000 kronor.

Förslaget innebär anvisande av medel till dels elektriska anläggningar för tidigare utförda förrådsbyggnader, dels uppvärmningsanordningar för hangarhallar, dels utökning av centralvärmeanläggningen vid Roslagens flygflottilj, dels åskledare vid vissa flygvapnets etablissemang, dels ock anordnande av rökgaskontroll vid vissa förläggningsplatser.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Installationsarbeten i vissa flygvapnets byggnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,077,000 kronor.

24:o) **Kulspruteinskjutningsbanor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, sid. 35), som innebär anvisande av medel för här avsedda anläggningar vid Roslagens, Skaraborgs och Göta flygflottiljer, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kulspruteinskjutningsbanor* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

25:o) **Hangarer.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, sid. 35—37), som innebär anvisande av medel för tillgodoseende av behov av hangarutrymmen för nyanskaffade och under anskaffning varande flygplan, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Hangarer* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

26:o) **Vissa förråds- och verkstadsbyggnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, sid. 37—40), som föranletts av ökningen av flygmaterielens omfång, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa förråds- och verkstadsbyggnader* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,236,000 kronor.

27:o) **Vissa flygfältsarbeten m. m.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 36, sid. 40—42) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa flygfältsarbeten m. m.* för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 255,000 kronor.

Stockholm den 28 februari 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Asplund, Per Gustafsson, Pauli, Bernhard Nilsson, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Heiding* och *Andrén*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson, Ward, Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Holmdahl, Mårtensson, Lindholm* och *Hansson* i Rubbestad.